

ANDRZEJ ZIELIŃSKI
(30 XI 1931 – 18 VIII 2023)

18 sierpnia 2023 roku zmarł we Wrocławiu dr Andrzej Zieliński, polonista i edytor, wieloletni pracownik Wydawnictwa Ossolineum. Pochowany został na Cmentarzu Świętego Wawrzyńca.

Andrzej Zieliński urodził się 30 listopada 1931 roku w Tarnowskich Górach. Był synem Władysława – absolwenta polonistyki na Uniwersytecie Jagiellońskim i nauczyciela w Gimnazjum Męskim w Tarnowskich Górach – oraz Wandy z Bauerów. Czas wojenny spędził z rodziną u krewnych pod Rzeszowem. Po powrocie ojca, który był żołnierzem II Armii Wojska Polskiego, Zielińscy znów zamieszkali w Tarnowskich Górach, gdzie Andrzej ukończył Państwowe Gimnazjum i Liceum Męskie, a także zdał maturę (1948). W szkole redagował gazetkę ścienną „W Młodych Oczach”.

Zainspirowany lekturą publikacji Jana Muszkowskiego *Życie książki*, jesienią 1950 roku podjął na Uniwersytecie Łódzkim studia polonistyczne pierwszego stopnia (specjalizacja bibliotekoznawstwo i bibliografia, pod kierunkiem prof. Jana Muszkowskiego), które ukończył we wrześniu 1953 roku. Studia drugiego stopnia, również filologię polską (specjalność: historia literatury polskiej), realizował już na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w styczniu 1955 roku obronił pracę magisterską *Pisma zebrane J.L. Żukowskiego* napisaną pod kierunkiem Stanisława Pigonia.

21 kwietnia 1955 roku został zatrudniony w Wydawnictwie Ossolineum we Wrocławiu w Redakcji Bibliografii (później: Bibliologii i Encyklopedii), wówczas kierowanej przez Krystynę Chorzewską, którą zastąpił 1 lipca 1988.

Andrzej Zieliński w redakcji Wydawnictwa Ossolineum.
Zdjęcie z archiwum rodzinnego

W tej redakcji od 1986 roku sprawował opiekę nad edycjami pamiętników. Po reorganizacji wydawnictwa, 1 października 1990 roku przeniósł się do Redakcji Historii i Nauk Pomocniczych. Na emeryturę odszedł zaś 31 grudnia 1992 roku po kolejnej reorganizacji, spowodowanej problemami finansowymi wydawnictwa.

W Ossolineum zredagował wiele publikacji z zakresu nauk humanistycznych, w tym wspomnienia Mieczysława Opalka *O Lwowie i mojej młodości. Kartki z pamiętnika 1881–1901* (1958), a także tomy *Bibliografii historii polskiej* (1976–1977, 1981–1982, 1986) i serii *Książki o Książce*. Był współredaktorem m.in. tak wyjątkowych edycji jak *Polonia Typographica Saeculi Sedecimi* (1971), trzech tomów *Inkunabułów w bibliotekach polskich. Centralnego Katalogu* (1970) czy *Encyklopedii wiedzy o książce* (1971).

Pracując w wydawnictwie, Andrzej Zieliński od końca lat pięćdziesiątych prowadził również badania naukowe. Pierwszym jego wydrukowanym tekstem był artykuł *Wrocław i Opole w prasie powstania listopadowego* („Kwartalnik Opolski” 1959, nr 4). Publikował później m.in. w „Pracach Polonistycznych”, „Pracach Literackich” oraz czasopismach ossolińskich. W maju 1967 roku na Uniwersytecie Łódzkim obronił pracę doktorską *Naród i narodowość w literaturze pięknej, czasopiśmiennictwie i publicystyce*

literackiej 1815–1831, której promotorem był Zdzisław Skwarczyński. Rozprawa ukazała się w wydawnictwie Ossolineum pod tytułem *Naród i narodowość w polskiej literaturze i publicystyce lat 1815–1831* (1969). Efektem naukowego zainteresowania okresem powstania listopadowego jest także opracowany przez Andrzeja Zielińskiego wybór *Poezja powstania listopadowego*, opublikowany w serii Biblioteka Narodowa (1971).

Andrzej Zieliński był ponadto autorem wielu publikacji książkowych dotyczących Wrocławia i Śląska, w większości wydawanych przez Wydawnictwo Ossolineum. Pierwszą z nich stanowił zbiór tekstów *Polskie podróże po Śląsku w XVIII i XIX wieku (do 1863 r.)* (1974) – publikacja ta otrzymała II nagrodę w plebiscycie „Dolnośląska Książka Roku” 1974.

W latach 1973–1990 współpracował z „Kalendarzem Wrocławskim”, w którym corocznie ukazywały się jego artykuły poświęcone dziewiętnastowiecznym kontaktom Polaków z Wrocławiem, ówczesnym opisom miasta oraz słynnym Polakom mieszkającym w dawnym Wrocławiu. Na łamach dziennika „Słowo Polskie” opublikował zaś dwa cykle artykułów: „Wiek XIX – Odkrywanie Śląska dla Polski” oraz „Śląsk na napoleońskim szlaku” (1985).

We współpracy z Radosławem Krzysztofem Mazurskim wydał, w Krajowej Agencji Wydawniczej, dwa przewodniki po Łużycach: *Miedzy Nysą Łużycką a Kwisą* (1980) oraz *Łużyce. Mały przewodnik turystyczny* (1984).

Od 1993 roku Andrzej Zieliński był redaktorem w Wydawnictwie „Silesia” Dolnośląskiego Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego. Jako członek redakcji (do 2022 roku) wydawanego przez ten sam organ czasopisma „Dolny Śląsk” w latach 1996–2019 publikował w nim artykuły na tematy związane z regionem. W 2004 roku nakładem Wydawnictwa „Silesia” ukazała się opracowana wspólnie z Rafałem Eysymonttem publikacja *Wizerunki Oławy – Ohlau Porträts einer Stadt*.

Należał do oddziału wrocławskiego Towarzystwa Przyjaciół Książki i w ramach tej działalności przygotował do wydania dwie publikacje bibliofilskie: Ignacego Franciszka Stawiarskiego *Do mojego przyjaciela WJ Pana Wilhelma Bogumiła Korna w Wrocławiu wiersz, pamiętkę odwiedzin w pieknej wsi jego w Oswitzu i miłemu wspomnieniu na gościnność w domu jego doznaną poświęcony dnia 1. sierpnia 1824 roku* (1986) oraz Antoniego Knota *Powojenne losy rękopisu „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza* (1987).

Andrzej Zieliński był odznaczony Złotą Odznaką Zakładu Narodowego im. Ossolińskich (1984), Złotą Odznaką „Zasłużony dla Województwa Wrocławskiego i Miasta Wrocławia” (1984), Złotym Krzyżem Zasługi (1986), odznaką „Zasłużony Działacz Kultury” (1988), medalem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego „Za Zasługi dla Dolnośląskiego” i odznaką „Zasłużony dla Województwa Dolnośląskiego”.

Ważniejsze publikacje Andrzeja Zielińskiego

LITERATURA

- Naród i narodowość w polskiej literaturze i publicystyce lat 1815–1831*, Wrocław 1969.
Początek wieku. Przemiany kultury narodowej w latach 1807–1831, Łódź 1973.
Wrocław na dziewiętnastowiecznej rycinie, Wrocław 1988.
Zamki dolnośląskie na dawnej rycinie, Wrocław 1991.
Uzdrowiska dolnośląskie na dawnej rycinie, Wrocław 1996.
Przez siedem opactw. Śladami cystersów na Śląsku, Wrocław 1997.
Miasta dolnośląskie na dawnej rycinie, Wrocław 2002.
Polskie ścieżki w dawnym Wrocławiu, Kraków 2020.
Wypiski z życia, Kraków 2023.

OPRACOWANIA

- Poezja powstania listopadowego*, wyb. i oprac. A. Zieliński, BN 1 205, Wrocław 1971.
Polskie podróże po Śląsku w XVIII i XIX wieku (do 1863 r.), wyb. i oprac. A. Zieliński, Wrocław 1974.
Podróże Polaków na Łużyce w XIX wieku, wyb. i oprac. A. Zieliński, Wrocław 1975.
Ulotna poezja patriotyczna wojen napoleońskich (1805–1814), przedm. i oprac. A. Zieliński, Wrocław 1977. [edycja bibliofilska – faksymile 20 druków oraz przedmowa i noty autorstwa A. Zielińskiego]
Wrocławskie aktualności sprzed lat – z prasy XIX-wiecznej, wyb. i oprac. A. Zieliński, Wrocław 1979.
Listy ze Śląskich wód. Z czasopism i pamiętników XIX-wiecznych, wyb. i oprac. A. Zieliński, Kraków 1983.
Górny Śląsk i Zagłębie w dawnych opisach. Wiek XIX, wyb., wstęp i oprac. A. Zieliński, Katowice 1984.
Romantyczne wędrówki po Galicji, wyb., oprac. i przedm. A. Zieliński, Wrocław 1987.
Bronisław Zaleski, *Wspomnienia z Uralu i stepów kazachskich*, wyb., przedm. i komentarz A. Zieliński, Wrocław 2008.

Marta Pękalska

Autorka dziękuje córce Andrzeja Zielińskiego, Pani Joannie Zielińskiej, za udostępnienie wspomnień Ojca.